

Dato: mandag, 29. oktober 2012

Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet, kirkeavdelingen,
Postboks 8004 Dep,
0030 Oslo

Deres ref: 12/1719

HØRINGSUTTALELSE

Forslag til endringer i gravferdsforskriften - høring

Det vises til departementets høringsnotat av juni 2012 og høringsbrev av 28. juni 2012 hvor det er satt frist til 01.11.2012 for eventuelle høringsuttalelser. Norsk Bergindustri ønsker å benytte muligheten til å inngi en høringsuttalelse.

Litt om Norsk Bergindustri:

Norsk Bergindustri er en forening for bedrifter som leter etter, utvinner, forvalter eller foredler mineralske ressurser i Norge, eller bedrifter som har annen særlig tilknytning til bergindustrien.

Norsk Bergindustris behandling av høringsnotatet:

I møte 10. oktober 2012 behandlet Gravsteinskomiteen i Norsk Bergindustri departementets høringsnotat. Vi ønsker å avgi uttalelse til de deler av notatet og endringsforslagene som berører våre medlemmers arbeidsområde. Mange av Norsk Bergindustris medlemmer er daglig på kirkegårdene og har dermed kirkegården som en viktig arbeidsplass.

Alminnelige betraktninger:

For oss er det viktig at forskriften er med på å sikre likebehandling og like regler for alle gravplasser. Forskriften bør derfor være klar for å unngå at det etableres ulik praksis for forskjellige gravplasser basert på individuelle tolkninger. Vi mener at det i forskriften i for stor grad legges opp til at det kan foretas lokale tilpasninger av regelverket. Vi mener dette kan få uheldige konsekvenser.

Norsk Bergindustri / Norwegian Mining and Quarrying Industries

Næringslivets Hus, Middelthunsgt 27, Postboks 7072 Majorstuen, N-0306 Oslo, Norway
Telefon (+47) 23 08 88 40/41/42

epost@norskbergindustri.no www.norskbergindustri.no

Det er også viktig at det i forskriften tas hensyn til pårørendes mulighet for å kunne velge hvordan gravminnene skal være.

Spesielt om gravminne ved fellesgraver:

Vi ønsker også å påpeke at det bør forskriftsreguleres at ved montering av gravminne på fellesgrav, skal gravminnet monteres mellom de to gravplassene også når gravminnet monteres etter gravlegging av førsteavdøde. På den måten unngås senere flytting av gravminnet og dette vil bli stående på fast grunn, noe som gir større sikkerhet på kirkegården. Dette er en løsning som praktiseres på mange kirkegårder allerede, men vi ønsker at alle kirkegårder følger denne fremgangsmåten.

Systematikken i høringsuttalelsen:

I høringsuttalelsen videre vil det bli henvist til den inndeling (nummerering) som departementet har benyttet i høringsnotatet.

Til høringsnotatets punkt 10. Gravminner

10.1 Dimensjoner på gravminner.

Det er viktig for oss at forskriften sikrer likebehandling uavhengig av hvor i landet gravplassen er. Det er viktig at det tas hensyn til de pårørendes mulighet for individuelle ønsker. Det bør unngås at de pårørendes individuelle ønsker i for stor utstrekning kan overprøves ("smakspoliti"), og at det må foretas endringer av allerede eksisterende gravplasser.

Det vil sikre hensynet til likebehandling og lik praksis over hele landet hvis denne forskriftsbestemmelsen kun regulerer nye anlegg eller vesentlige utvidelser. Vi mener at hvis bestemmelsen også omfatter endring av gravplassen, vil det kunne føre til langt større lokale forskjeller i regelverket enn det er nå.

Vi forslår derfor følgende utforming av forskriftens § 23 tredje ledd:

Ved anlegg og vesentlig utvidelse av gravplass kan det fastsettes særskilte bestemmelser for gravminner i vedtektene til gravplassen.

Vi viser her også til høringsuttalelsen fra Virke hvor det uttales følgende i forbindelse med høringsnotatets punkt 10.1:

Virke gravferd ønsker stor grad av likhet i bestemmelser om gravminner og er skeptiske til lokale forskjeller særskilte regler fastsatt av kirkelig fellesråd. Pårørendes anledning til fritt å velge gravminne bør være det bærende element i forskriften.

10.2 Fundament

I høringsnotatet uttaler departementet at fundamentet skal ha en form og størrelse som forhindrer at gravminnet kan veltes. Vi velger å tolke dette som at departementet gir uttrykk for at fundamentet skal ha en form og størrelse som medfører at gravminnet står så stabilt som mulig. Å forhindre at noe *kan* veltes, er dessverre ikke praktisk mulig.

Det er her svært viktig at forskriftsbestemmelsen er klar slik at det ikke gis rom for misforståelser eller individuelle/lokale tolkninger. Her er det sikkerheten på gravplassen som skal ivaretas og man må da sikre ensartet praksis.

Fundamentets kanter skal monteres så vidt mulig jevnt med bakken. Fundamentets overside må være synlig da det skal være mulig også vinterstid å fjerne monumentet fra fundament ved for eksempel ny gravlegging. Dette medfører at der hvor det er sterkt hellende terreng er vi avhengig av å kunne komme frem til sikring mellom gravstein og fundament slik at i disse tilfeller monteres fundament *så vidt mulig* med flest sider jevnt med bakken uten at noen sider kommer under bakkenivå.

Vi foreslår derfor at også følgende formulering tas inn i forskriftens § 24:

I tilfeller hvor gravplassen har hellende terreng, monteres fundament slik at ingen deler av dette kommer under bakkenivå.

Viser også til faglig råd sin uttalelse til høringen: ”

Videre mener Faglig råd det er ønskelig at fundamentets overside kan ligge synlig mens sidene ligger skjult. Dette for å lette vedlikehold av stein og fundament.

Norsk Bergindustri deler dette synspunkt.

Vi mener også at hvis det stilles krav til pukksetting / bruk av egnet fyllmasse, må dette være tilgjengelig på kirkegården.

Vi foreslår følgende ordlyd i forskriftens § 24 annet ledd:

Fundament skal ha en form og en størrelse som sikrer at gravminnet står stabilt. Fundamentet skal ha en anleggsflate som er dobbelt så bred som gravminnets tykkelse. Fundamentet kan være opptil 10 cm lengre enn gravminnets bredde. Gravminne som er mer enn 60 cm høyt skal ha en fundamentdybde som utgjør minst 20% av gravminnets høyde over bakken. For gravminne med varierende høyde i bredden, skal det når 30% av gravminnets bredde er høyere enn 60 cm, være et fundamentdybde som er minst 20% av gravminnets høyde over bakken. Fundamentets sider monteres så vidt mulig jevnt med bakken. Der hvor gravforholdene tilsier det kan det stilles krav om pukksetting i samme bredde som fundamentet. Ved slikt krav om pukksetting (singel), må dette være tilgjengelig på kirkegården.

10.3 Godkjenningsordning

Departementet uttaler at kirkelig fellesråd skal godkjenne gravminne og fundament før det settes opp på gravplassen, og det skal monteres på anvist plass. Vi ønsker at det utformes et felles søknadsskjema for dette. Ved at det i forskriften inntas at det skal benyttes et særskilt søknadsskjema, vil dette være med på å sikre likebehandling over hele landet. Dette bør ikke overlates til Kirkelig Fellesråd lokalt da dette kan medføre store lokale ulikheter. Ulik praktisering lokalt, vil kunne oppleves byråkratisk og kan legge til rette betydelige lokale forskjeller i praktiseringen.

Når det gjelder plassering av gravminnet, støtter vi departementets oppfatning, men vi anbefaler sterkt å gjøre formuleringen i denne bestemmelsen tydeligere.

Vi foreslår derfor følgende ordlyd i forskriftens § 25 nytt annet ledd:

Gravminnet skal plasseres på anvist plass ved merkepinne, med navn og gravnummer påført, plassert i fundamentets bakre senter. Merkepinnen skal være plassert innen 14 dager etter at kirkelig fellesråd/rett instans har mottatt søknadsskjema.

Det skjema det vises til i bestemmelsen, vil da være et standardskjema som gjelder for hele landet. Vi viser til at Helge Klingberg i sin tid utarbeidet et slikt standardskjema.

Vi viser også til Virkes høringsuttalelse hvor merking av ny rekke er omtalt spesielt. Norsk Bergindustri slutter seg til dette.

10.4 Plantefelt.

Vi viser til tidligere innspill når det gjelder plantefelt, og vi presiserer igjen at en standardisering vil gjøre det enklere for de pårørende. Det vil også gjøre det enklere for forvaltningen og kunne være med på å sikre likebehandling.

Vi har tidligere foreslått at følgende bestemmelse inntas i forskriften:

§ 24a Plantefelt

Det kan anlegges plantefelt i høyde med bakken omkring som er like bredt som fundamentet. Plantefeltet skal ikke være mer enn 70 cm fra fundamentets bakre kant. Det gis anledning til å ramme inn plantefeltet med en steinkant/plate som er delt fra fundamentet og som flukter med terrenget omkring. Plantefeltet kan avgrenses/dekkes av frittliggende kant/plate i opptil tre deler.

Vi ønsker også en presisering i forskriften av at det er gravplassen som har ansvaret for å bringe graven tilbake i den stand den var før gravåpning i de tilfeller et gravminne må flyttes for å åpne en grav. Dette syn er samsvarende med høringsuttalelse både fra kirkelig fellelsråd og fra Virke.

Særlig om salg av gravminner og montering gjennom kirkelig fellelsråd:

Det vises til brev til departementet fra Gravferdsrådet hvor man uttaler seg om salg og montering av gravminner som gjøres gjennom kirkelig fellelsråd. Vi er kjent med at enkelte kirkelige fellelsråd står bak slik salgsvirksomhet, og at inntektene går til det kirkelige fellelsrådet. Gravferdsrådet anser dette som meget uheldig.

Dette er tatt opp både med Konkurransetilsynet og med departementet, som har konkludert med at det ikke er noe lovmessige hindringer for slik forretningsmessig virksomhet, men at dette er klart betenkelig fordi kirkelig fellelsråd også er godkjenningmyndighet.

Vi vil understreke at det er nødvendig med mer ryddighet på dette området. Slik det er nå skjer det en konkurransevridning i forhold til konkurrerende leverandører, noe som igjen er til stor ulempe for de pårørende.

Gravminner betyr mye for svært mange pårørende. Fellesrådet bør derfor ikke i vedtekter kunne nekte leverandører av godkjente gravminner iht. gravferdsloven § 15 og gravferdsforskriften § 23, å montere slike. Avtaler som gir enkeltleverandører eksklusivitet til å levere, bør ikke tillates eller godkjennes. Vi mener at bispedømmerrådet som godkjenningsorgan, bør være oppmerksom på dette når gravplassvedtekter skal godkjennes.

Dersom gravferdsforskriften § 25 praktiseres slik at kun visse gravminner blir godkjent av fellesrådet, er dette svært betenkelig. Gravferdsmyndigheten lokalt må ikke kunne legge begrensninger i lokale vedtekter som hindrer at pårørende fritt kan velge gravminner som ligger innenfor de rammer som gravferdsforskriften kap III setter.

I gravferdsforskriften bør det derfor understrekes i veiledningen at formidling av gravminner bare kan skje på like vilkår mellom ulike leverandører av gravminner. Vi viser også til bestemmelsen i gravferdsforskriften § 15 hvor det bl.a. heter:

Festeren har rett til å (...) forsyne graven med gravminner samt ellers rå over den, om ikke annet følger av gjeldende bestemmelser.

Dette må også forstås slik at kirkelig fellesråd ikke kan nekte leverandør å montere gravminne selv.

Vi vedlegger eget brev om dette, og ber om at denne problemstillingen får sin løsning gjennom forskriftsarbeidet.

Med vennlig hilsen

Elisabeth Gammelsæter
Generalsekretær

